

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum fuerit conueniens Christum sepeliri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

te, vel in fieri, uel in facto esse. Prima conclusio est: De morte Christi in fieri, idem est iudicium quod de passione Christi. Declaratur, quia mors in fieri, fuit ipsa passio Christi: secunda conclusio est. Mors Christi in facto esse non potuit operari salutem nostram per modum meriti, sed efficientiae. prima pars in littera non probat: secundum de probat: Per mortem deitas non est separata a carne: ergo quicquid circa carnem Christi ab aia separatum contigit, fuit nobis salutiferum uirtute Deitatis unitae: tertia conclusio est: Mors Christi operata est destrucioem utriusque: nostrae mortis, scilicet animae & corporis. Probat: Mors Christi fuit prius proprio uirtute: ergo effectus eius proprie est remotio nostrorum impedimentorum aeternae uitae: ergo est remotio utriusque: mortis scilicet. Prima conclusio probatur: quia consideratur proprie aliquid eius effectus secundum similitudinem causae: secundum uero, quia uirtus mortis contra remeantem nostram salutem consummatur. Et consideratur conclusio aucto magis. Adheret hic, quod mors in facto esse, tenet et parte corporis: unde dicitur aia mortua, sed corpus dicitur, & est mortuum. Et quia corpus Christi mortuum erat inanimatum, & merito principaliter constituta in actu animae: sicut in littera per conuictum, per se notum reliquit: prima pars secundum conclusionem. scilicet, quod mors Christi in facto esse non potuit operari salutem nostram: in quo nullum erat principium merendi. Et quia erat in illo corpore mortuum principium efficientiae, deitas, ideo affectus eius efficiere potuit. et eo namque quod deitas corpore Christi ut instrumentum utebatur, conuictum est, ut corpore illo affecto priuatione uitae uia est, ut organo ad causandam in nobis destructionem utriusque: mortis, uita illud: Qui mortem nostram merendo destruxit.

rata sit ad nostram salutem. Mors enim est quaedam priuatio: est enim priuatio uirtutis: sed priuatio, cum non sit res aliqua, non habet aliquam uirtutem agendi: ergo non potuit aliquid operari ad nostram salutem.

¶ 2 Praet. Passio Christi operata est ad nostram salutem per modum meriti. sic autem non potuit operari mors Christi: nam in morte separatur anima a corpore, quae est merendi principium: ergo mors Christi non est operata aliquid ad nostram salutem.

¶ 3 Praet. Corporale non est causa spiritualis: sed mors Christi fuit corporalis. non ergo potuit esse causa spiritualis nostrae salutis.

Sed contra est, quod Aug.* dicit in 4. de Trinitate. Vna mors nostri Saluatoris, scilicet corporalis, duabus mortibus nostris, id est animae & corporis, salutis fuit.

RESPON. Dicendum, quod de morte Christi dupliciter loqui possumus. Vno modo, secundum quod est in fieri: alio modo, secundum quod est in facto esse. Dicitur autem mors esse in fieri, quoniam aliquis per aliquam passionem uel naturalem uel uiolentam tendit in mortem. Et hoc modo idem est loqui de morte Christi, & de passione ipsius. Et ita secundum hunc modum mors Christi causa est salutis nostrae secundum id, quod de passione supra dictum est. Sed in facto esse mors Christi consideratur, secundum quod iam facta est separatio corporis, & animae, & sic nunc loquimur de morte Christi. Hoc autem modo mors Christi non potest esse causa salutis nostrae per modum meriti, sed solum per modum efficientiae, in quantum scilicet, nec per mortem diuinitas separata fuit a Christi carne: & ideo quicquid contigit circa carnem Christi etiam anima separata, fuit nobis salutiferum uirtute diuinitatis unitae. Consideratur autem proprie aliquid eius effectus secundum similitudinem causae: unde quia mors est quaedam priuatio uitae propriae, effectus mortis Christi attenditur circa remotionem eorum, quae contrariantur nostrae salutis, quae quidem sunt mors aia, & mors corporis, & ideo per mortem Christi dicitur esse destructa in nobis & mors animae, quae est per peccatum nostrum (secundum illud Romano. 4. Traditus est,

scilicet in mortem, propter delicta nostra) & mors corporis, quae consistit in separatione animae, secundum illud primae ad Corinthios. 15. Absorpta est mors in uictoria.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod mors Christi est operata salutem nostram ex uirtute diuinitatis unitae, & non ex sola ratione mortis.

AD SECUNDUM dicendum, quod mors Christi secundum quod consideratur in facto esse, est non est ad nostram salutem operata per modum meriti, est tamen operata per modum efficientiae, ut dictum est.*

AD TERTIUM dicendum, quod mors Christi fuit quidem corporalis: sed corpus illud fuit instrumentum diuinitatis sibi unitae, operans in uirtute eius etiam mortuum.

QVAESTIO LI.

De sepultura Christi, in quatuor articulis diuisa.

DEINDE considerandum est de sepultura Christi.

Et circa hoc quaeruntur quatuor.

¶ Primo, Vtrum conueniens fuerit Christum sepeliri.

¶ Secundo, De modo sepulturae eius.

¶ Tertio, Vtrum corpus eius fuerit in sepulchro resolutum.

¶ Quarto, De tempore quo iacuit in sepulchro.

ARTICVLVS I.

Vtrum fuerit conueniens Christum sepeliri.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod non fuerit conueniens Christum sepeliri. De Christo enim dicitur in Psalm. 87. Factus est sicut homo sine adiutorio, inter mortuos liber: sed in sepulchro includuntur corpora mortuorum, quod uidetur esse contrarium libertati. ergo non uidetur fuisse conueniens, quod corpus Christi sepeliretur.

¶ 1 Praet. Nihil circa Christum fieri debuit, quod non esset salutiferum nobis: sed in nullo uidetur ad salutem hominum pertinere, quod Christus fuit sepultus. ergo non fuit conueniens Christum sepeliri.

¶ 2 Praet. Inconueniens esse uideatur, quod Christus qui est super caelos excelsus, in terra sepeliretur: sed illud

¶ Sed occurrunt hic duo dubia. Primum est, an mors Christi in facto esse fuerit meritoria ex parte aia. Secundu est, quomodo uauur similitudo inter effectum & causam in tertia conclusione, quum potius uideatur oppositum.

¶ Ad primum dicitur, quod mors in facto esse iungi potest dupliciter: primo, secundum se solam, alio modo, ut terminat fieri. Et mors quidem ut terminat fieri, cadit sub merito uno & eodem, sub quo cadit suum fieri: uno enim & eodem actu martyr uult se occidi & occisum esse. Et sic pretiosa est in conspectu domini mors sanctorum eius, & sic mors Christi fuit meritoria: sed littera non loquitur sic de morte Christi: sed primo modo scilicet secundum se solam, prout est separata anima a corpore, & sic ex nulla parte inuenitur ratio meriti, quum nec actus elicitus, nec actus imperatus animae sit mors in facto esse sumpta secundum se solam, quamuis ipsa ut terminat uoluntarium mori, cadat sub actu imperato extendendo actum imperatum ad pati uoluntarium, & sic, ut dictum est, sit meritoria.

¶ Ad secundum dubium dicitur, quod non est hic quaerenda omnimoda similitudo: quam nec etiam exigatur effectum assimilari causae instrumentali: sed sufficiat iuxta subiectam materiam intelligere effectum appropriatum mortis Christi (quae consistit in priuatione uitae propriae propter iustificandum nos) esse priuationem non uitae, sed contrarium uitae nostrae, ut per huiusmodi destructionem ad finem, scilicet licet ad uitam nostram, nos perducatur.

¶ Super Quaestiois quinquagesima prima articulo 4.

Thus clarus est.

¶ In corpore una conclusio: Conueniens fuit Christum sepeliri. Probat tripliciter. omnia sunt clara.

¶ Super

In q. 52. a. 4. Et op. 3. cap. 241. & 242. Et op. 80. ca. 20. princ. Et 1. Corint. 15. 1. l. c. 3.

In corp. art.

quod conuenit corpori Christi mortuo, attribuitur Deo, ratione vnionis, ergo inconueniens videtur, Christum fuisse sepultum.

SED CONTRA est, quod Dñs dicit Mat. 26. de muliere quæ cum inuixerat, Opus bonum operata est in me, & postea subdit: Mittens enim hoc vnguentum in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.

RESPON. Dicendum, q̄ conueniens fuit Christum sepeli. Primo quidem, ad comprobandum veritatem mortis: non enim in sepulchro aliquis ponitur, nisi quando iam de veritate mortis constat: vnde & Marci. 15. legitur, quod Pilatus antequam concederet Christum sepeliri, diligenti inquisitione cognouit eum mortuum esse. Secundo, quia per hoc quod Christus de sepulchro resurrexit, datur spes resurgendi p̄ ipsum, his q̄ sunt in sepulchro, secundum illud Ioan. 5. Omnes qui in monumentis sunt, audient uocem filij Dei: & qui audierint, uiuent. tertio, ad exemplum eorum, qui per mortem Christi, spiritualiter moriuntur peccatis, qui scilicet absconduntur a conturbatione hominum: vnde dicitur Colof. 3. Mortui estis, & uita uestra abscondita est cum Christo in Deo: vnde & baptizati, qui per mortem Christi moriuntur peccatis, quasi conspeliuntur Christo, per immersionem, secundum illud Romæ. 6. Confepulti sumus cum Christo, per baptismum in mortem.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ Christus sepultus se inter mortuos liberum fuisse faretur, in hoc q̄ per inclusionem sepulchri, non potuit impediri, quin ab eo resurgendo exiuerit.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ sicut mors Christi efficienter operata est nostram salutem, ita etiã & eius sepultura: unde Hieronym. dicit super Mar. Sepultura Christi resurgimus. Et Isaia 53. super illud, Dabit impios pro sepultura, dicit glo. * id est, gentes, quæ sine pietate erant, Deo patrique dabit: quia mortuus & sepultus eos acquisiuit.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut dicit in quodam sermone concilij Ephesini, nihil horum quæ saluant homines, iniuriam Deo facit, quæ ostendunt eum non passibilem, sed clementem. Et in alio sermone eiusdem concilij legitur: Nihil putat iniuriam Deus, quod est occasio salutis hominibus: tu quidem non ita vilem Dei naturam arbitraberis, tamquam quæ aliquando subiecta possit esse iniurijs.

ARTICVLVS II.

¶ Super Questionis quinquagesimæ primæ Articulum 2.

Vtrum conuenienti modo Christus fuerit sepultus.

Titulus Modi nomine uirtu. pro conditionibus obseruatis in sepeliendo corpus Christi.

¶ In corpore una conclusio: Modus sepulture Christi fuit conueniens quantum ad tria. Omnia sunt clara.

¶ In responsione ad vltimum, adde quod exciso sepulchri in petra, immobile sepulchrum reddens, ad perpetuitatem testimonij de morte Christi apud terrigenas spectat. Nec ideo testari illud ui-

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur non conuenienti modo Christum fuisse sepultum. Sepultura enim eius respondet morti ipsius: sed Christus fuit passus mortem abiectissimam, secundum illud Sapient. 2. Morde turpissima condemnemus eum, ergo inconueniens uidetur fuisse quod Christo exhibita fuit honorabilis sepultura, in quantum a magnatibus fuit tumultuata, scilicet a Ioseph ab Arimathea, qui erat nobilis Decurio (ut habetur Mat. 15.) & a Nicodemo, qui erat princeps iudeorum, ut habetur Ioan. 3.

F ¶ 2 Præ. Circa Christum non debuit aliquid fieri, quod esset superfluitatis exemplum. Videtur autem superfluitatis fuisse, quod ad sepeliendum Christum Nicodemus uenit ferens misturam myrrhe, & aloes quasi libras centum (ut dicitur Ioan. 19) præsertim cum mulier præueniret corpus eius ungeret in sepulturam, ut dicitur Marci 14. non ergo fuit hoc conuenienter circa Christum factum.

G ¶ 3 Præ. Non est conueniens, ut aliquod factum sibi ipsi sit dissonum: sed sepultura Christi fuit simplex ex una parte: quia scilicet Ioseph inuoluit corpus eius in sindone munda (ut dicitur Mat. 27.) non autem auro aut gemmis, aut serico, ut Hieron. * ibidem dicit: ex alia uero parte uidetur fuisse ambigua, in quantum eum cum aromatibus sepelierit, ergo uidetur non fuisse conueniens modus sepulture Christi.

H ¶ 4 Præ. Quæcumque scripta sunt, præcipue de Christo, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut dicitur Ro. 15. sed quædam scribuntur in Euangelij circa sepulchrum Christi, quæ in nullo uidentur ad nostram doctrinam pertinere: sicut quod fuit sepultus in horto, quod in monumento alieno, & nouo, & exciso in petra. Inconueniens ergo fuit modus sepulture Christi.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 12. Et erit sepulchrum eius gloriosum.

RESPON. Dicendum, quod modus sepulture Christi ostenditur esse conueniens quantum ad tria. Primo quidem, quantum ad commendandam fidem mortis & resurrectionis ipsius: secundo, ad commendandam pietatem eorum, qui eum sepelierunt: unde Augustinus * dicit in r. de Ciuitat. Dei: Laudabiliter commemorantur in euangelio, qui corpus eius de cruce acceptum, diligenter atque honorifice tegendum sepeliendumque curarunt: tertio, quantum ad mysterium, per quod informant illi qui Christo conspeliuntur in morte.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod circa mortem Christi commendantur patientia, & constantia ipsius, qui mortem est passus, & tanto magis quanto mors fuit abiectior: sed in sepultura honorifica consideratur uirtus morientis, qui contra intentionem occidentium etiam mortuus honorifice sepelitur, & præfiguratur deuotio fidelium qui erant, Christo mortuo seruituri.

AD SECVNDVM dicendum, quod in hoc, quod Euangelista dicit, Quod sepelierunt eum, sicut mos est iudæis sepelire (sicut August. * dicit super Ioan.) admonuit in huiusmodi officijs, quæ mortuis exhibentur, morem cuiuslibet gentis esse seruandum. Erat autem istius generis consuetudo, ut mortuorum corpora uarijs aromatibus condirentur, ut diuini sermone illa sa. vnde & in tercio de doctrina Christiana dicitur. * q̄ in omnibus talibus, non usus terribilis, sed libido uentis in culpa est. Et postea subdit, quod in alijs personis plerumque flagitium est: in diuina uel prophetica persona, maxime etiam dam rei signum est. Myrrha enim, & aloes propter sui amaritudinem significant poenitentiam, per quam aliquis in seipso Christum conseruat absque corruptione peccati: odor autem aromatum significat bonam famam.

AD TERTIVM dicendum, q̄ myrrha & aloes adhibebant corpori Christi, ut immune a corruptione seruetur, quod uidebatur ad quandam necessitatem

glo. ex. ibi. habet.

1. ca. 11. d. ca. 109.

Tract. 11. in euang. 1. a. mod. 109.

1. ca. 11. d. 1. ca. 11. d. 1. ca. 11. d. 1. ca. 11. d.